

CUPRINS

I. REZUMAT	1
1. MOTIVATIE	1
2. ARGUMENTE.....	1
3. PREZENTAREA SOLUTIEI	2
4. CONSIDERATII FINALE	3
II. IMPLICAREA SOCIALA A LOTERIEI. TRADITIE ROMÂNEASCA SI EXEMPLE CONTEMPORANE	4
1. MODELUL ROMÂNESC.....	4
2. TENDINTE ACTUALE ÎN EVOLUTIA LOTERIILOR NATIONALE PE PLAN MONDIAL	5
3. LOTERIA NATIONALA A MARII BRITANII	6
III. CONSIDERENTE ECONOMICE.....	9
IV. ADMINISTRAREA FONDULUI DE SPONSORIZARE AL REGIEI AUTONOME "LOTERIA NATIONALA" CA RESURSA PENTRU FINANTAREA PROIECTELOR SOCIETATII CIVILE.....	16
NOTE ASUPRA REGLEMENTARILOR OUG 159/1999 PRIVIND INIINTAREA COMPANIEI NATIONALE LOTERIA ROMANA - S.A	19
ANEXA	22

I. Rezumat

1. Motivatie

În ultimii nouă ani, organizatiile neguvernamentale din România au cunoscut o dezvoltare remarcabilă, atât sub aspect cantitativ, cât și din punctul de vedere al importanței sociale și al diversității activităților desfășurate, ceea ce le conferă în prezent rolul de coloană vertebrală a societății civile românești. De-a lungul acestei perioade ele au dovedit capacitate de inovare în furnizarea unor servicii sociale, au introdus forme noi și viabile de management, au produs lideri și au promovat cu consecvență ideea de parteneriat cu administrația publică. Prin toate acestea, ele și-au definit un rol important în consolidarea democrației și au catalizat apariția și aplicarea unor politici sociale moderne.

În același timp, România trece printr-o criză economică profundă, care a afectat și afectează toate sectoarele vieții economice și sociale, public, neguvernamental și de afaceri, în egală măsură. Una din consecințele grave ale acestei crize este dependența masivă a organizațiilor neguvernamentale din România de fondurile provenite din surse externe. Această situație face societatea civilă din România extrem de vulnerabilă la fluctuațiile care pot interveni în politica și prioritățile donatorilor străini și impune identificarea și aplicarea urgentă a unor soluții de susținere internă.

Pe lângă eforturile făcute de organizațiile neguvernamentale, autoritățile publice trebuie să își asume la rândul lor un rol în găsirea unor soluții interne de finanțare a unor inițiative și proiecte cu o mare valoare civică și socială, fără de care viabilitatea societății civile din România poate fi serios pusă în pericol. Acest efort de identificare a soluțiilor trebuie să țină cont de severele restricții bugetare și fiscale prin care trece statul român și să se îndrepte cu prioritate spre acele variante care nu implică accentuarea dezechilibrelor economice actuale.

2. Argumente

Date fiind aceste constrângeri, prezentul proiect și-a propus să identifice exclusiv acele **fonduri care sunt deja destinate, în principiu, finanțării unor inițiative sociale sau umanitare și care nu sunt destinate a intra în bugetul statului**. Un fond de acest tip îl reprezintă fondul de sponsorizare al Regiei Autonome "Loteria Națională", caruia ar trebui să îi fie aplicată doar o gestionare mai riguroasă și mai transparentă, în vederea consolidării destinației sale actuale.

În susținerea acestei soluții pot fi aduse diferite tipuri de argumente. Primul, cel economic, a fost deja menționat. Al doilea este de natură istorică și face apel, pe de o parte, la **tradiția loteriei românești** care, înainte de perioada comunistă, a avut un rol activ în promovarea unor inițiative sociale, culturale și umanitare și, pe de altă parte, la **modele contemporane de funcționare a loteriei în țările democratice**, care se bazează pe același principiu al responsabilității civice și sociale a loteriei.

(Pentru ilustrarea detaliata a acestui argument am dedicat un capitol aparte traditiei românesti si experientei contemporane în domeniu, cu un spatiu mai larg acordat Loteriei Britanice).

În favoarea acestei solutii mai poate fi adus si un argument de natura morala. Conform rezultatelor unui studiu¹ realizat de Programul de Cercetare al Fundatiei pentru Dezvoltarea Societatii Civile, aproximativ 30% din populatie joaca la loterie, dintre care majoritatea (74%) cheltuiește mai puțin de 50 000 de lei lunar (date din martie 1998). Aceste date sugereaza faptul ca loteria se adreseaza paturii sociale cu o situatie financiara modesta. În aceste conditii, **ar fi corect din punct de vedere moral ca statul sa contribuie la directionarea unei parti din fondurile Loteriei Nationale (în cazul nostru, a fondului de sponsorizare) catre sustinerea unor proiecte care au ca beneficiari categoriile sociale cele mai vulnerabile.**

3. Prezentarea solutiei

Dat fiind ca încercările precedente de a propune schimbari în modul de functionare a loteriei au generat mari reticente si dispute politice, trebuie subliniat faptul ca solutia prezentata în cele ce urmeaza se deosebeste în mod esential de celelalte propuneri prin aceea ca ea nu afecteaza în nici un fel monopolul statului asupra jocurilor loteristice si nici bugetul statului. Cu toate acestea, în functie de receptivitatea factorilor responsabili si de vointa politica a sprijinitorilor proiectului, se poate lua în considerare o abordare graduala, în patru pasi care nu se exclud reciproc:

- 1) Cerinta de **publicare anuala a situatiei sponsorizarilor efectuate** de Regia Autonoma "Loteria Nationala" în vederea asigurarii transparentei. Apreciem ca gestionarea transparenta a fondului de sponsorizare poate încuraja prin ea însasi o mai corecta repartizare a fondurilor si poate determina sprijinirea într-o masura mai mare a initiativelor si proiectelor cu valoare sociala, civica, umanitara sau culturala.
- 2) Cerinta **adoptarii unei grile de selectie a proiectelor** în functie de care se acorda sponsorizarile. Respectarea acestei grile se poate stipula printr-un act normativ (Hotărâre a Guvernului sau Ordin al Ministrului Finantelor). Pe lângă aceasta, se mentine cerinta transparentei, introdusa la punctul 1). În acest fel se asigura o finantare nearbitrara, pe baze competitive, a proiectelor si programelor.
- 3) Gestionarea fondului de sponsorizare pe baza grilei introduse la punctul 2) de catre un **Comitet ce functioneaza în cadrul Regiei Autonome "Loteria Nationala"**, care sa includa, pe lângă reprezentanti ai Regiei si ai Ministerului Finantelor, si **experti independenti** din domenii care fac obiectul cererilor de sponsorizare (asistenta sociala, dezvoltare comunitara, dezvoltare rurala, protectia copilului, cultura, sport etc.), reprezentanti ai Presedintiei si ai administratiei publice centrale sau locale. În acest mod se introduce un plus de

---

¹ Comportamentul asociativ si filantropic al populatiei, executat de Centrul pentru Sociologie Urbana si Regionala la solicitarea Fundatiei pentru Dezvoltarea Societatii Civile, 1998

expertiza în evaluarea solicitărilor prin includerea în Comitetul de evaluare a unor persoane care au o experiență îndelungată de evaluare și / sau derulare a proiectelor și programelor.

- 4) **Gestionarea fondului de sponsorizare de către o terță parte, selectată în urma unei licitații.** Se va avea în vedere selectarea unei terțe părți care are experiență și o capacitate dovedită de administrare a unor fonduri destinate finanțării de proiecte și programe. (Legea sponsorizării permite gestionarea fondurilor alocate activității de sponsorizare de către o terță parte, împuternicită în acest sens de către sponsor, în urma unei convenții care precizează termenii unei astfel de colaborări. Existența acestei terțe părți și intervenția sa în procesul de sponsorizare se justifică prin expertiza oferită de aceasta și reducerea costurilor aferente procesului de sponsorizare). Aceasta este varianta cea mai completă deoarece ea creează posibilitatea unei monitorizări a derulării proiectelor finanțate, ceea ce ar ușura o analiză periodică a impactului finanțărilor acordate și ar determina în primul rând ajustarea politicilor de sponsorizare.

Nivelul estimat al fondurilor de sponsorizare aflate la dispoziția Consiliului de Administrație al RA Loteria Națională justifică o mai mare elaborare a procedurilor de acordare a subvențiilor. Mai mult astfel statul, uzând de mijloacele care îi stau la dispoziție, poate modela comportamentul unui agent comercial în sensul oferirii unui model de responsabilitate socială.

4. Considerații finale

După cum aminteam anterior, soluția propusă prezintă câteva avantaje majore - nu afectează bugetul statului, are precedente în tradiția românească și în practica internațională și dispune de o bună întemeiere morală. Pe lângă aceste aspecte extrem de importante, se mai impun însă câteva considerații care vor scoate în evidență alte implicații benefice ale acestui proiect.

Consecințele pozitive nu trebuie cautate doar în latura financiară a proiectului. În situația prin care trece România la ora actuală, percepția opiniei publice asupra unui astfel de demers se poate dovedi cel puțin la fel de importantă. Ne referim în primul rând la sensibilizarea opiniei publice la exemplul unei instituții controlate de stat care dovedește responsabilitate socială, ceea ce va conduce la generarea unui nou tip de așteptări față de instituțiile statului, în general. Pe de altă parte, printr-o bună mediatizare, va putea fi definit un standard de implicare responsabilă a unui agent economic în viața comunităților.

Aceste considerații devin cu atât mai importante cu cât s-a susținut pe larg în mijloacele de informare că se manifestă un proces de disoluție a autorității publice și astfel de sustineri, independent de valoarea lor de adevăr, au convins o parte importantă a populației. Oferirea unui exemplu de responsabilitate civică și socială a unei instituții controlate de stat poate determina o schimbare a percepției negative generalizate. Acesta ar putea fi un început pe calea **definirii unei noi imagini a statului român.**

II. Implicarea sociala a loteriei. Traditie româneasca si exemple contemporane

În cele ce urmeaza, se face o scurta prezentare a modului în care a fost si este inteles rolul loteriei, atât în România înainte de instaurarea regimului totalitar, cât si în alte tari, cu atentie mai mare acordata Loteriei britanice. Precizam ca scopul acestei prezentari nu este acela de a propune însusirea si aplicarea imediata a unui model similar pentru Loteria româna. Este evident ca severele restrictii fiscale si bugetare prin care trece statul român fac nerealista perspectiva unei reforme a loteriei în România. Intentia noastra este de a explicita un set de principii care confera loteriilor atât atributul eficientei economice, cât si o functie civica si sociala activa. În modelele prezentate, loteria nu este considerata doar o sursa de alimentare a bugetului de stat, ci o institutie capabila de a-si asuma largi responsabilitati civice si sociale.

1. Modelul românesc

Din pacate, istoria loteriei si rolul ei social sunt foarte putin cunoscute astazi în România sau, în masura în care ele sunt cunoscute, ele nu s-au transformat în argumente pentru o noua politica a statului fata de Loteria Nationala.

Finalitatea filantropica a loteriei era afirmata înca din 1883, înainte ca aceasta sa fi devenit institutie de stat. Legea Loteriilor, promulgata de regele Carol I, autoriza loteriile "*numai în scopuri de binefacere sau numai în vedere de a încuraja artele*", urmarindu-se "*emulatia*" pentru artistii lipsiti de mijloace, "*scapându-i de mizerie sau facilitându-le studiile*".

Loteria de Stat a fost înfiintata în anul 1906, prin subscriptii bancare si individuale, iar prima tragere a avut loc la 10 martie 1908. Înca din anul înfiintarii sale, Loteria Nationala a dirijat catre societatea civila fonduri destinate unor obiective bine stabilite. Ca si în alte tari europene la acea data, statul român si-a întarit rolul în plan social prin realizarea unor proiecte din fondurile loteriei, îndeosebi în domeniul sanatatii si ocrotirii sociale, culturii sau în domeniul lucrarilor publice. Au fost construite asezaminte de binefacere, a fost finantata publicarea unor lucrari culturale de referinta. Din redeventele încasate, statul a construit spitale.

“Una dintre institutiile care au beneficiat în mod sistematic de sistemul loteriilor pentru promovarea culturii a fost Uniunea Fundatiilor Culturale Regale, care a activat în domeniul literaturii si artei, a editarii de carte, a lecturii publice si a educatiei permanente”. - Lect. univ. Dr. Gheorghe Buluta;

"Loteriile de binefacere", emisiuni dedicate unor cauze sociale de interes general, au fost foarte frecvente înca de la sfârșitul secolului trecut, dar mai ales în perioada interbelica. Cele mai multe actiuni din aceasta categorie au fost organizate cu scopul strângerii de fonduri pentru finantarea unor constructii de edificii publice, pentru

ajutorarea oamenilor afectati de calamitati naturale, pentru ajutarea celor dezavantajati etc.

Printre aceste actiuni s-au numarat:

- în 1880: "Loteria de Binefacere pentru terminarea Catedralei St. Iosif în Bucuresci"
- în 1885: "Loteria pentru Construirea Edificiului Atheneului"
- în 1918: loteria pentru "Invalizii din razboi"
- loteria în folosul "Asociatiunii Pentru Literatura Româna si cultura poporului Român... pentru scopul ridicarii de monumente artistice, case nationale, muzee si biblioteci în diferite centre"
- în 1927: loteria în folosul "Fundatiei Culturale Principele Carol"
- în 1927: "Loteria Societatii. Studentilor în Medicina din Bucuresti ... Cu beneficiul careia își va termina localul propriu din Bul. Schitu Magureanu, 3"
- în 1927: "Loteria Sinistratilor"
- în 1928: în folosul "Ligii Pentru Unitatea Culturala a Tuturor Românilor.... pentru construirea asezamântului Ligei în Bucuresti"
- în 1928: în folosul "Societatii Scriitorilor Români... Pentru cladirea unui palat al culturei"
- în 1937: o emisiune a "Loteriei de Stat ... în colaborare cu Loteria Uniunii Fundatiilor Culturale Regale" în vederea finantarii Uniunii Fundatiilor Culturale Regale.

În perioada regimului comunist, loteria a încetat sa mai aiba un rol social iar scopul initial al constituirii acestei institutii a fost trecut sub tacere. Sumele generate de loterie s-au constituit ca surse extrabugetare la bugetul de stat. Aceasta practica a statului autoritarist a ramas neschimbata, în linii esentiale, pâna în prezent. Faptul ca si astazi statul priveste loteria în primul rând ca pe o sursa de venituri la bugetul de stat, este o prelungire directa, desi neintentionata, a traditiei statului totalitar.

2. Tendinte actuale în evolutia loteriilor nationale pe plan mondial *

Analizând loteriile din tarile cu o îndelungata traditie democratica, putem observa foarte multe aspecte comune în ceea ce priveste administrarea jocurilor si a sumelor rezultate din aceasta activitate, în special în domeniul sponsorizarii si subventionarii diferitelor evenimente si obiective de interes comun.

Ultimele doua decenii (în special perioada de dupa anul 1989) au însemnat o evolutie exploziva a domeniului loteristic. Aceste evolutii sunt vizibile atât în adoptarea unor noi structuri organizatorice sau în diversificarea ofertei în acest domeniu, cât mai ales în cresterea impactului loteriei asupra calitatii vietii, prin importante finantari ale initiativelor societatii civile.

---

* Aceasta sectiune se bazeaza pe informatii primite de la Regia Autonoma "Loteria Nationala". Pentru o delatliere a acetui subiect, v. Anexa, pct. 2

Conform unui material pus la dispozitie de reprezentanti ai R.A. Loteria Nationala, tendintele actuale în dezvoltarea loteriilor sunt determinate de modul în care fiecare tara si-a organizat controlul loteriilor, precum si de perioada de existenta a pietei nationale unice. Astfel, daca loteriile nationale din Spania, Portugalia (tari cu o mare traditie în acest domeniu) protejate înca de la înfiintarea lor prin prevederi legislative drastice în activitatea concurentiala fie ea autohtona sau straina, au avut avantajul de a-si moderniza activitatea pe o piata bine consolidata, alte tari au atins abia în ultimele doua decenii faza de constituire a unor puternice loterii nationale cu capital majoritar de stat.

Tendinta generala pe plan mondial este de a pastra puterea de decizie a statului, pentru a nu permite aparitia fraudelor si implicarea organizatiilor de tip mafiot. Chiar si în cazul loteriilor care sunt administrate de companii private, sau mixte, statul își pastreaza acest foarte important rol de control în vederea desfasurarii corecte a acestor activitati.

Tendinta de unificare si fuzionare a companiilor loteristice si a organismelor de profil vizeaza tocmai tratarea unitara a problemelor legate de controlul fenomenului loteristic.

Se poate spune ca politica în domeniul jocurilor de noroc a tarilor membre ale Uniunii Europene izvoraste dintr-o interpretare flexibila a monopolului statului. Au fost constituite puternice loterii nationale capabile sa-si îndeplineasca rolul pe o piata unica, protejata prin masuri legislative. Ceea ce este comun tuturor acestor loterii este faptul ca veniturile generate nu sunt dirijate numai catre un singur domeniu, ci catre mai multe domenii de larg interes national, cum ar fi sanatatea, educatia, cultura, sportul.

3. Loteria Nationala a Marii Britanii

Acesta este cel mai bun exemplu de organizare si administrare a jocurilor loteristice în beneficiul societatii.

Din 1994 de când si-a început activitatea, Loteria Nationala din Marea Britanie a devenit o institutie de importanta nationala. Operatorul care a fost desemnat sa administreze fondurile Loteriei Nationale este compania privata Camelot Group, un consortiu alcatuit din 5 societati comerciale. Pâna la sfârșitul mandatului Camelot Group (1994-2001), se vor încasa probabil cu un miliard de lire mai mult fata de suma preconizata la începerea actiunii. Succesul loteriei britanice se datoreaza în cea mai mare parte sprjinului acordat de populatie. Oamenii care joaca la Loteria Britanica sunt motivati atât de dorinta de a câstiga cât si de dorinta de a sustine financiar cele cinci cauze nobile (*the five good causes*²), care au avut deja o influenta pozitiva asupra calitatii vietii din Marea Britanie. Experienta britanica a demonstrat ca oamenii doresc ca acesti bani sa fie folositi pentru ceea ce considera ei ca este important.

---

² Domeniile desemnate prin sintagma "cele cinci cauze nobile" sunt: cultura, sport, organizatii neguvernamentale, mostenire patrimoniala si *Milenium*.

Potrivit legii care reglementează organizarea și funcționarea Loteriei Naționale (National Lottery etc. Act 1993) a fost înființat un departament guvernamental, non-ministerial (OFLOT), al cărui director general este managerul Loteriei Naționale. Directorul este numit de din Ministerul de Finanțe și are ca principale atribuții protejarea intereselor jucătorilor, promovarea unui sistem de joc corect și strângerea unor sume cât mai mari pentru cele cinci cauze. La sfârșitul fiecărui an financiar directorul general este obligat să prezinte secretarului de stat raportul anual privind exercitarea funcțiilor sale pe perioada respectivului an, raport care este înaintat mai departe Parlamentului (National Lottery etc. Act 1993, secțiunea 14, pct.1 și pct.3). Directorul general este supus controlului exercitat de către secretarul de stat.

Camelot Group varsă cel puțin o parte din veniturile loteriei în **Fondul de Distribuire al Loteriei Naționale**.

Pentru fiecare lira cheltuită pe un bilet de loterie, 28 penny sunt împartite egal între cinci domenii. Legea Loteriei Naționale prevede înființarea de *structuri independente* (consilii de administrație) care să administreze aceste fonduri, prin întocmirea finanțării nerambursabile (granturilor) acordate în procesul de finanțare, a bugetului, prin realizarea politicii de dezvoltare etc. Banii adunați pentru "cauzele nobile" sunt împartite în cinci părți egale și sunt puși la dispoziția celor cinci comitete de distribuție a fondurilor, care urmăresc ca banii să fie cheltuiți cu eficiență maximă. Alocarea fondurilor se face într-un mod foarte dinamic. Pentru creșterea eficienței investițiilor la împartirea sumelor stabilite pentru cele cinci cauze se ține cont de nevoile curente de finanțare pentru fiecare sector, care de obicei nu sunt uniforme pe parcursul anului.

În primul an, cel mai mare număr de granturi a fost acordat proiectelor comunitare și de mare anvergură. În acest prim an s-au strâns 1,2 miliarde de lire pentru cele cinci cauze. Până la sfârșitul anului 1995, din fondurile Loteriei Naționale au fost finanțate peste 2500 de proiecte. În fiecare lună peste 100 milioane de lire sunt strânse și împartite în mod egal celor cinci domenii. Până în anul 2001 se estimează a fi strânse în acest scop aproximativ 9 miliarde de lire. Un esantion indică printre beneficiarii sumelor cumulate de Loteria Națională școli, teatre, așa-numitele local conservation groups sau community arts, organizații neguvernamentale, în special cele care au ca grupuri țintă categoriile defavorizate, muzicienii amatori, muzee, clădiri cu valoare istorică, grupuri ale pensionarilor, cluburi sportive, someri, persoane cu handicap (sursa: Department of National Heritage, decembrie 1995, Internet)

Oferim pentru exemplificare modul de administrare a fondului pentru domeniul organizațiilor neguvernamentale.

National Lottery Charities Board este consiliul de administrație, organism independent înființat de către Parlament în scopul distribuirii unei părți a fondurilor Loteriei către organizațiile neguvernamentale. Aceste fonduri sunt direcționate mai ales către grupuri țintă formate de "cei mai dezavantajați membri ai societății" (Camelot Group plc 1997, Internet). Organizațiile sunt eligibile indiferent de dimensiuni, de nivelul extinderii regionale, de specificul rural sau urban, cu condiția ca misiunea acestora să fie una de tip caritabil, filantropic sau voluntar. Se califică

pentru acordarea de fonduri si grupurile de initiativa de a caror activitate se desfasoara în afara granitelor Marii Britanii.

Pot beneficia de finantare si institutii care desfasoara actiuni caritabile (chiar daca aceste scopuri caritabile sunt sau nu definite prin lege), filantropice. Programele de acordare de fonduri sunt întocmite cu consultarea sectorului neguvernamental.

În cadrul primul program de finantare, care a avut ca tema *saracia*, au fost alocate 160 milioane de lire. Fondurile au fost distribuite pentru Anglia, Tara Galilor, Scotia si Irlanda de Nord în functie de densitatea populatiei si gradul de saracie (v. detalii în Anexa, pct. 1).

Guvernul britanic are o serie de initiative menite sa sprijine activitatea Loteriei, ca institutie care actioneaza în beneficiul public:

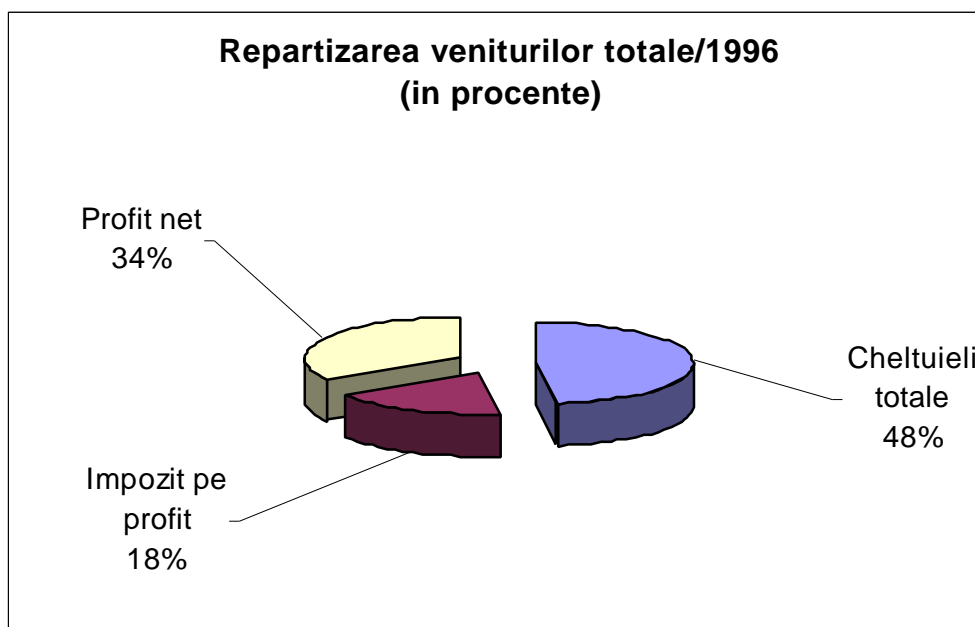
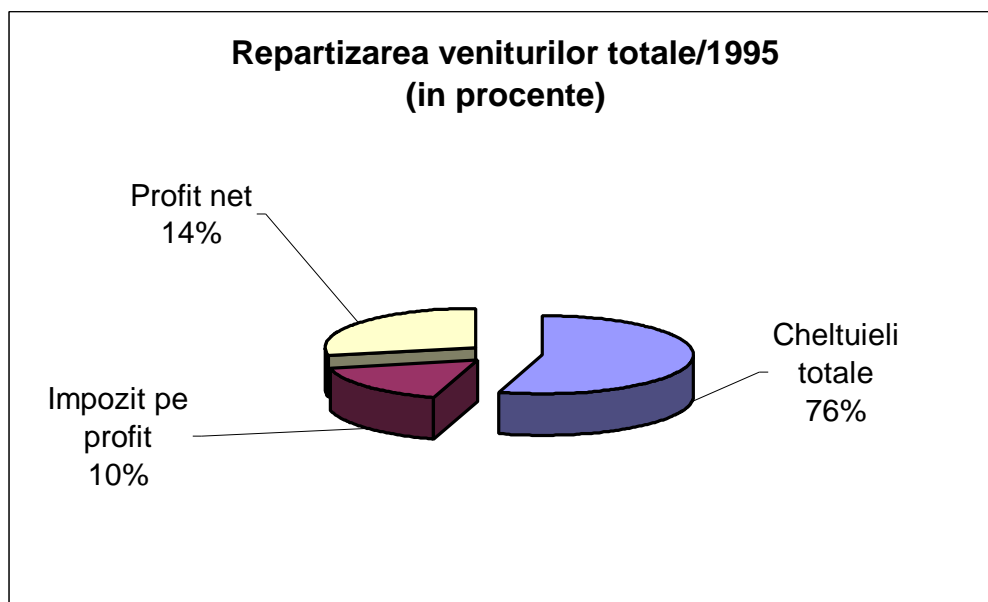
- largirea domeniilor care sunt sustinute din banii loteriei, prin includerea unor noi arii de interes general, cum ar fi educatia, sanatatea, si mediul înconjurator;
- identificarea posibilitatilor ca actiunile si obiectivele finantate din fondurile loteriei sa cuprinda în egala masura si comunitatile si ariile geografice defavorizate pâna în prezent.

În Marea Britanie se obisnuieste ca loteria sa fie denumita si Loteria Poporului, sintagma care nu este pur publicitara ci exprima un adevar incontestabil. Guvernul britanic este constient de faptul ca una din sursele principale de venit ale loteriei o constituie încasarile de la paturile sociale cu situatie materiala mai modesta. De aceea se admite faptul ca ar fi imoral ca statul sa dispuna de aceste fonduri ca de un venit oarecare al bugetului. Acesta a devenit un principiu care inspira politica de administrare a fondurilor Loteriei britanice.

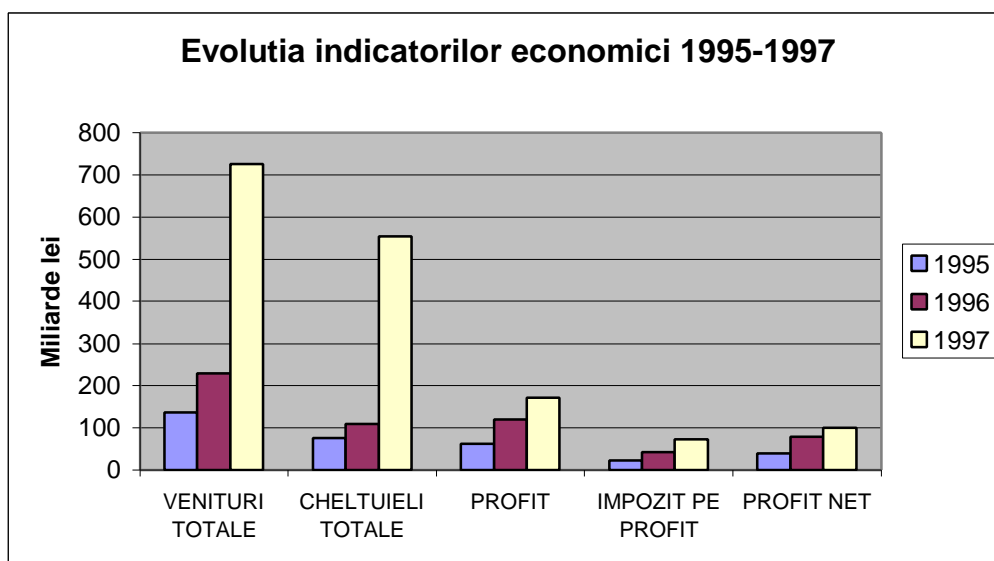
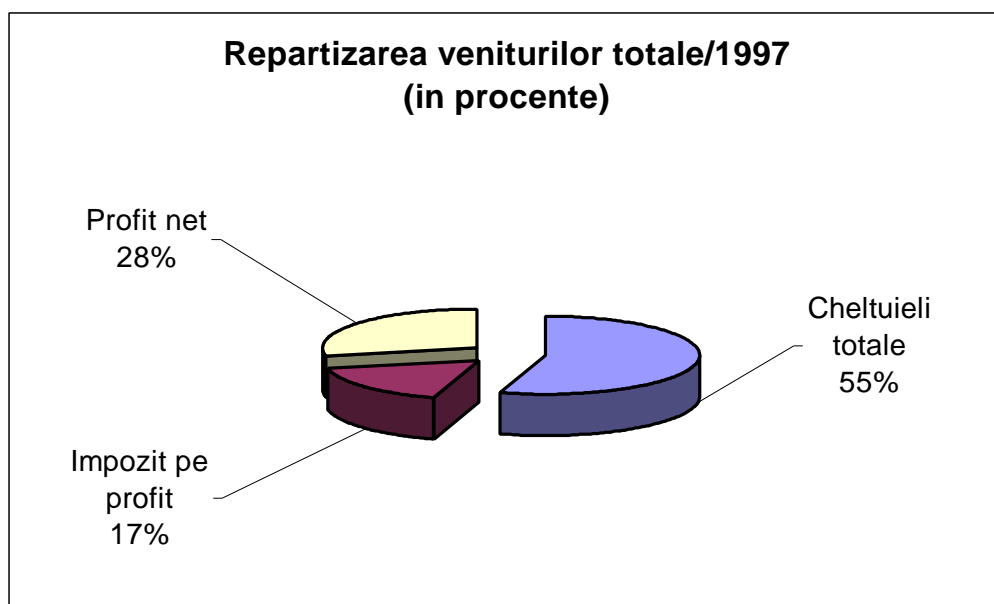
III. Considerente economice

Evoluția principalilor indicatori economici ai R.A. Loteria Nationala este evidențiată în graficele de la fig. 1³.

Fig. 1

³ Analiza economică a fost realizată pe baza datelor cuprinse în bilanțul contabil (perioada 1995-1997) al RA Loteria Nationala

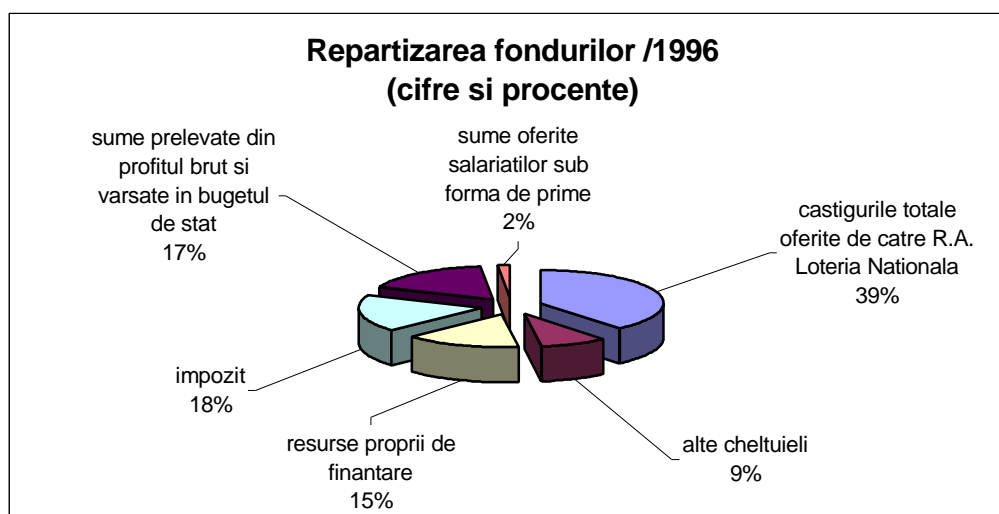
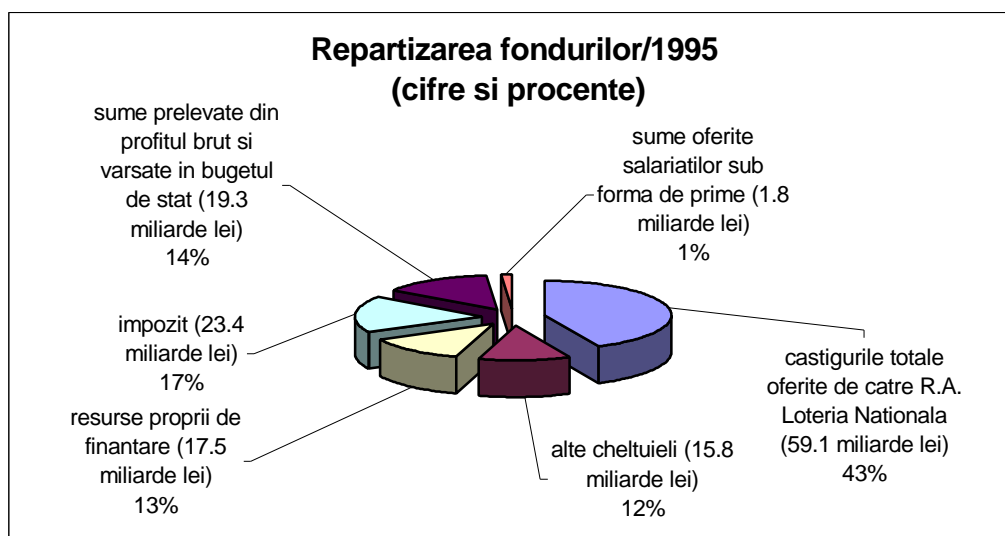

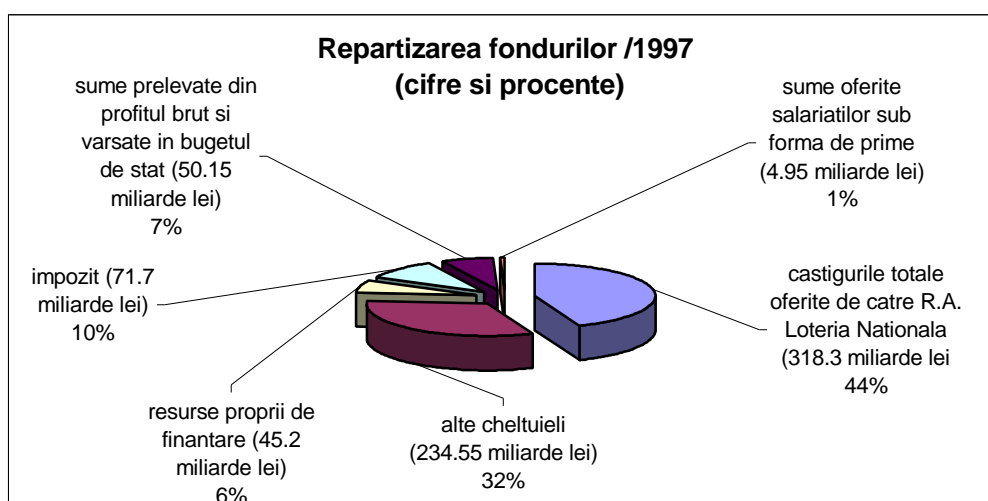
Asa cum se poate remarca, în anul 1997 a avut loc crestere semnificativa a veniturilor realizate fata de anii precedenti, dar în aceeasi masura cresterea cheltuielilor a determinat scaderea profitului, care nu a mai putut atinge aceeasi performanta. Totusi, profitul a depasit valorile realizate în anii anteriori (s-a tinut seama de corectia la inflatia existenta). O consecinta a acestui fapt a fost micșorarea ca procentaj a profitului fata de veniturile totale, dar cresterea ca valoare absoluta a veniturilor de la an la an.

Repartizarea fondurilor rezultate din activitatea R.A. Loteria Nationala ne ofera informatii importante atât despre dimensiunea, cât si despre dinamica acestora în decursul celor trei ani studiati. Fondurile de sponsorizare sunt cuprinse în rubrica alte cheltuieli. Din analiza de la fig. 2 nu putem aprecia dimensiunea reala a fodurilor de sponsorizare, dar avem o reprezentare exacta a ceea ce înseamnă taxele si impoxitele varsate în bugetul de stat:

- 42.7 miliarde în 1995
- 80.6 miliarde în 1997
- 121.8 miliarde în 1997

Fig. 2

Analiza indicatorilor valorici a fost realizata pe baza datelor din tabelul nr.1. Pentru anul 1996 se poate observa o relativa stagnare a productiei fizice în preturi nominale, cresterea valorica a cifrei de afaceri fiind data de cresterea preturilor. În anul 1997 se observa o dublare a cifrei de afaceri în termeni reali ca urmare a dublarii productiei fizice. Valoarea adaugata a crescut cu un ritm superior cresterii cifrei de afaceri, ceea ce indica o sporire a eficientei cheltuielilor materiale. Stocurile au crescut, dar într-un ritm inferior cresterii cifrei de afaceri (v. tabelul 1).

Tabel nr.1 SITUATIA GENERALA A ACTIVITATII PE BAZA DINAMICII INDICATORILOR VALORICI

INDICATORI	1995	1996	1997	mii lei			
				Indici nominali		Indici reali	
				96/95	97/96	96/95	97/96
Cifra de afaceri	118,220,358	178,302,362	625,955,388	151%	351%	94.32%	199.26%
Productia exercitiului	122,468,550	182,856,082	635,815,318	149%	348%	92.81%	195.91%
Stocuri	2,756,814	3,577,264	12,394,106	130%	346%	73.26%	194.67%
Productie fabricata	122,282,835	182,035,632	626,998,476	149%	344%	92.36%	192.64%
Productia vanduta	118,220,358	230,551,322	625,955,388	195%	272%	138.52%	119.70%
Valoarea adaugata*	86,610,986	129,425,426	541,618,769	149%	418%	92.93%	266.68%
Inflatia		56.5%	151.8%				

* Valoarea adaugata a fost calculata ca diferenta între productia exercitiului si consumurile intermediare reprezentate de cheltuielile materiale si cheltuielile cu lucrari si servicii executate de terti.

In tabelul nr.2 a fost reprezentat raportul statistic si dinamic dintre indicatorii valorici ai productiei. Acestea au condus la urmatoarele concluzii:

- Din primul raport se constata o crestere de la an la an a gradului în care productia se si valorifica
- Din al doilea raport se constata o buna corelare între productia fabricata si productia exercitiului, regia având un procent foarte mic de stocuri de productie neterminata.
- Raportul static între valoarea adaugata si productia exercitiului manifesta o crestere, ceea ce indica o scadere a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs, ceea ce duce la o sporire a profitului pe unitatea de produs în cazul mentinerii pretului de vânzare real (a corelarii acestuia cu inflatia).

Tabelul nr. 2 Raportul static si dinamic dintre indicatorii valorici ai productiei

Raportul	Static			Dinamic	
	1995	1996	1997	96/95	97/96
CA/Prod fabr.	0.96678	0.97510	0.98449	1.010	1.010
Prod fabr./Prod e	0.99848	0.99551	0.98613	0.997	0.991
Val ad./Prod exer	0.70721	0.70780	0.85185	1.001	1.204

Analiza cifrei de afaceri (v. tabelul nr.3) arata ca principalul factor de influenta la cifra de afaceri l-a reprezentat productivitatea medie, care a crescut cu 48% în anul 1996 si cu 249% în 1997. Aceste cresteri au fost determinate în anul 1996 integral de inflatie în timp ce în 1997 rata de crestere a productivitatii a depasit rata inflatiei (151%).

Tabelul nr. 3 ANALIZA CIFREI DE AFACERI

mii lei

INDICATORI	1995	1996	INFLUENTA	1997	INFLUENTA
Cifra de afaceri	118,220,358	178,302,362	-	625,955,388	-
Nr. angajati	7223	7248	409,180	7151	-2,386,221
Productivitate medie	16,930	25,115	57,358,511	87,680	438,223,563
Grd. de valorif a prod	0.9668	0.9795	2,314,313	0.9983	11,815,684
CRESTERE CA			60,082,004		447,653,026

Analiza cheltuielilor regiei (v. tabelul nr. 4) evidentiaza o concluzie similara cu cea obtinuta pe baza studierii graficului din fig. nr. 1, si anume o scadere a eficientei regiei, dar care în conditiile actuale din România este mai mult decat acceptabila, cheltuielile reprezentând 54% (în 1995), 47% (în 1996) respectiv 76% (în 1997) din veniturile realizate în anii respectivi. Se observa pierdere în domeniul exceptional, care are si o tendinta de crestere spre anul 1997, dar care reprezinta doar o pondere foarte mica din structura veniturilor si cheltuielilor totale.

Tabelul nr.4. ANALIZA CHELTUIELILOR

mii lei

DOMENIU	Venituri			Structura		
	1995	1996	1997	1995	1996	1997
Exploatare	123,776,122	182,867,214	636,486,572	90.39%	79.94%	87.74%
Financiar	13,124,333	45,723,419	88,465,544	9.58%	19.99%	12.19%
Exceptional	30,654	166,010	507,617	0.02%	0.07%	0.07%
TOTAL	136,931,109	228,756,643	725,459,733	100.00%	100.00%	100.00%
DOMENIU	Cheltuieli			Rata de eficienta		
	1995	1996	1997	1995	1996	1997
Exploatare	74,558,157	105,583,312	529,265,376	602.36	577.38	831.54
Financiar	98,981	493,278	2,813,563	7.54	10.79	31.80
Exceptional	212,451	3,165,180	20,714,932	6,930.61	124,781.23	40,808.19
TOTAL	74,869,589	109,241,770	552,793,871	546.77	477.55	761.99

Analiza cheltuielilor din tabelul nr. 5 reflecta o crestere de salarii în decursul celor trei ani. Aceasta crestere este superioara cresterii date de inflatie, dar este justificata deoarece si productivitatea muncii a crescut într-un ritm superior inflatiei.

Tabelul nr.5 ANALIZA CHELTUIELILOR CU PERSONALUL

mii lei

	1995	1996	1997	Variatie		Influenta	
				97/96	96/95	1996	1997
Nr. salariatii	7,204	7,248	7,151	100.61%	98.66%	177,306	-496,211
Sal mediu brut	4,030	5,116	10,336	126.95%	202.06%	7,870,493	37,334,479
Salarii brute	29,029,876	37,077,675	73,915,943	127.72%	199.35%	8,047,799	36,838,268

Analiza rentabilitatii se realizeaza pe baza analizei profitului (v. tabelul nr.6) si pe baza analizei rentabilitatii economice (v. tabelul nr.7). Din datele acestea se poate observa ca regia a obtinut profit în fiecare an. În anul 1996 cresterea profitului a fost reala, ritmul de crestere depasind rata inflatiei, în timp ce în anul 1997 profitul a înregistrat o foarte mica scadere în termeni reali. Se poate observa ca au existat unele pierderi la “activitati exceptionale” (care includ si sponsorizarile oferite de catre regia, pe care le estimam în jurul valorii de 6-7 miliarde lei). Acesta categorie a activitatii are însa o pondere foarte mica în totalul activitatilor.

Tabelul nr. 6 ANALIZA PROFITULUI

mii lei

Activitatea	Venituri			Cheltuieli		
	1995	1996	1997	1995	1996	1997
Exploatare	123,776,122	182,867,214	636,486,572	74,558,157	105,583,312	529,265,376
Financiara	13,124,333	45,723,419	88,465,544	98,981	493,278	2,813,563
Exceptionala	30,654	166,010	507,617	212,451	3,165,180	20,714,930
Total	136,931,109	228,756,643	725,459,733	74,869,589	109,241,770	552,793,869
Rezultatul net al exercitiului						

Tabelul nr.7 ANALIZA RATEI RENTABILITATII ECONOMICE

mii lei

	1995	1996	1997
1. RATA RENTABILITATII ECONOMICE	117.53%	130.65%	121.04%
2. RATA RENTABILITATII NETE	32.67%	43.65%	16.13%
3. RATA RENTABILITATII COSTURILOR	82.89%	109.40%	31.24%
4. RATA RENTABILITATII FINANCIARE	87.77%	99.43%	79.50%

Solvabilitatea si bonitatea firmei reprezinta gradul de independenta financiara a regiei, respectiv gradul de acoperire a cheltuielilor din venituri (v. tabelul nr. 8).

Tabel nr. 8	1995	1996	1997
SOLVABILITATE	0.549658563	0.5274722	0.46137565
BONITATE	1.828928285	2.0940401	1.31235126

Solvabilitatea maxim acceptata în cazul unei societati comerciale este 1. În cazul regiei se poate observa ca se situeaza mult sub acest nivel în întreaga perioada studiata. Valoarea minima recomandata pentru indicele de bonitate este de 1,2 .Si în cazul indicelui de bonitate situatia este în favoarea regiei, valorile situându-se peste valoarea recomandata.

Considerentele strict economice trebuie completate cu observatii privitoare la dificultatea de a intra în posesia unor informatii clare referitoare la destinatia sau distribuirea pe beneficiari a fondurilor destinate sponsorizarii de catre Regia Autonoma Loteria Nationala. Aceasta reticenta este cu atât mai greu de înțeles cu cât popularizarea acestor informatii ar fi în primul rând în avantajul institutiei si i-ar contura o imagine publica de actor social responsabil, cu consecinte benefice si asupra eficientei sale economice. Aceste dificultati legate de accesul la informatie se plaseaza în contextul mai general al lipsei de transparenta manifestata de multe institutii ale statului sau controlate de stat. Fara a intra într-o discutie detaliata a acestei teme, trebuie totusi sa reiteram aici semnalul de alarma tras în repetate rânduri de organizatii neguvernamentale din România. Lipsa de transparenta erodeaza atât nivelul general al încrederii sociale, cât si autoritatea sau credibilitatea institutiilor statului.

Potrivit declaratiei Directorului Economic, regia alocă în prezent sume importante activitatii de sponsorizare, care se ridică la valoarea optima pe care o permite legea. Pe baza acestei declaratii, în corelare cu venitul brut realizat în ultimii trei ani, putem ajunge la concluzia ca aceste sume, potrivit legii sponsorizarii - valabile în perioada respectiva (Legea nr. 32/1994) - ar fi putut sa se situeze în jurul valorii de 2 –3 miliarde lei în 1995, 5 –5.5 miliarde lei în 1996 si 6 –7 miliarde lei în 1997. Aceste sume ar trebui sa se regaseasca în rubrica “cheltuieli exceptionale” din bilantul contabil. Din tabelul de mai jos se poate observa ca numai pentru anul 1997 poate fi realista declaratia privind quantumul sponsorizarilor. În 1995 si 1996 cheltuielile exceptionale au fost foarte reduse comparativ cu sumele care ar fi putut sa reprezinte sponsorizarea pentru anii respectivi. Aceasta ne îndreptăteste sa afirmam ca în acesti ani regia a avut o activitate de sponsorizare foarte redusa fata de potentialul ei.

	1995 (miliarde lei)	1996 (miliarde lei)	1997 (miliarde lei)
Profit Brut	62.06	119.5	172.6
Fonduri de sponsorizare	app. 2 -3	app. 5 – 5.5	app. 6 –7
Cheltuieli exceptionale	0.18	3.16	20.7

Prin Ordonanta Guvernului nr. 36/1998 s-a adus o modificare esentiala legii sponsorizarii. Astfel, sumele deductibile din baza de impozitare au crescut de la 5% până la 10 %, sau 8% si %5 în functie de domeniul sponsorizarii. Facând calculul cu o medie de 8 – 9% si tinând cont de inflatia anuala, putem ajunge la concluzia ca fondurile de sponsorizare ale Loteriei Nationale se situeaza în jurul valorii de 13 – 14 miliarde lei anual, echivalentul a 1.9 –2 milioane USD. (calculati la 7171 lei/USD în 1997, potrivit KPMG Romania).

Solutia graduala propusa de acest proiect plaseaza cerinta minimala de asigurare a transparentei în gestionarea acestui fond de sponsorizare înaintea oricaror altor considerente de ordin mai tehnic.

IV. Administrarea fondului de sponsorizare al Regiei Autonome "Loteria Nationala" ca resursa pentru finantarea proiectelor societatii civile

Datorita specificului ei, Loteria Nationala este una dintre putinele societati care nu au fost afectate de declinul economic, înregistrând chiar un progres semnificativ în decursul ultimilor ani. Este adevarat ca aceasta evolutie se datoreaza într-o mare masura unor cauze psiho-sociale, nu doar economice. În general, saracirea populatiei, influenteaza în mod negativ orice afacere. Nu este si cazul jocurilor de noroc, in special al celor loteristice, ceea ce face ca Loteria Nationala sa conteze ca un potential finantator al proiectelor societatii civile. Singura conditie pentru ca aceasta posibilitate sa se realizeze este ca Loteria Nationala sa își regaseasca vocatia filantropica prin care se definea înainte de instaurarea regimului comunist.

Solutia propusa prin acest proiect vizeaza o mai buna gestionare a fondului de sponsorizare, prin transformarea acestuia într-un fond de finantare a iniciativelor cu valoare civica si sociala. În favoarea unei asemenea solutii pledeaza o serie de argumente, de tip moral, istoric si economic, pe care le-am prezentat în parte introductiva si pe care doar le vom reaminti.

Argumentul moral poate fi sintetizat în felul urmator. Majoritatea jucatorilor la loterie este formata din persoane cu resurse materiale modeste, a caror principala motivatie este salvarea miraculoasa din greutatile materiale cu care se confrunta. În aceste conditii, ar fi corect din punct de vedere moral ca statul sa contribuie la directionarea unei parti din fondurile Loteriei Nationale (în cazul nostru, a fondului de sponsorizare) catre sustinerea unor proiecte care au ca beneficiari categoriile sociale cele mai vulnerabile.

Argumentul istoric a fost ilustrat pe larg în sectiunea a II-a, dedicata experientei românesti si internationale în domeniu. Acest gen de experienta nu a fost invocata pentru a oferi modele imediat aplicabile, ci doar pentru a ilustra spiritul în care ar trebui înțeleasa functionarea loteriei.

Din punct de vedere economic, solutia propusa nu afecteaza bugetul statului. În plus, Loteria Nationala ar avea de câstigat un nou tip de clienti, care în prezent nu sunt interesati sa joace la loterie, dar ar putea fi motivati sa o faca din dorinta de a sustine acele cauze cu care simpatizeaza. Efectuarea unei cercetari în acest sens ar putea oferi chiar o estimare a acestui segment de piata care poate fi atras printr-o bine mediatizata transformare a Loteriei într-un sustinator al "cauzelor nobile".

Pot fi concepute diverse solutii pentru atingerea acestui scop, unele mai radicale, altele mai putin ambitioase (de exemplu, restructurarea Regiei Autonome "Loteria Nationala dupa modelul loteriei britanice ar fi o solutie radicala, în vreme ce un nou tip de gestionare a fondurilor de sponsorizare sau realizarea unor emisiuni loteristice speciale pentru sprijinirea unor cauze bine determinate sunt un exemplu de abordare mai putin ambitioasa). **Datorita dificultatilor economice prin care trece România, este evident ca solutia preferabila si acceptabila în acest moment va fi aceea care nu afecteaza încasarile la bugetul statului si care nu presupune**

nici costuri suplimentare de alt tip, cum ar fi cele administrative sau revizuirea majora a cadrului legal în vigoare.

Propunerea pe care o avansam prin acest proiect vizeaza gestionarea mai riguroasa si mai transparenta a unor fonduri ale Loteriei Nationale care, în principiu, sunt deja destinate finantarii unor initiative sociale, umanitare sau sportive, asa cum este cazul fondurilor de sponsorizare ale acestei regii autonome. Deoarece experienta recenta a aratat ca încercările de abordare novatoare a activitatilor loteristice sunt privite cu reticenta sau chiar cu suspiciune, am considerat necesar sa oferim o detaliere a solutiei pe patru grade crescatoare de complexitate:

- 1. Publicarea anuala a situatiei sponsorizarilor efectuate de RALN (atât ca volum al fondurilor cât si lista beneficiarilor) în vederea asigurarii transparente. Apreciem ca gestionarea transparenta a fondului de sponsorizare poate încuraja prin ea însasi o repartizare mai judicioasa a fondurilor si poate determina sprijinirea într-o masura mai mare a initiativelor si proiectelor cu valoare sociala, civica, umanitara sau culturala.**
- 2. Cerinta adoptarii unei grile de selectie a proiectelor în functie de care se acorda sponsorizarile. Adoptarea si respectarea acestei grile pot fi stipulate printr-un act normativ (H.G. sau ordin al M.F). Pe lângă aceasta se mentine cerinta transparente, introdusa la punctul 1).**
- 3. Gestionarea fondului de sponsorizare pe baza grilei introduse la punctul 2) de catre un Comitet ce functioneaza în cadrul RALN, care sa includa, pe lângă reprezentanti ai RALN si ai M.F., experti independenti din domenii care fac obiectul cererilor de sponsorizare (asistenta sociala, dezvoltare comunitara, rurala, protectia copilului, cultura, sport etc), reprezentanti ai Presedintiei., administratiei publice centrale sau locale cu experienta relevanta.**
- 4. Gestionarea fondului de sponsorizare de catre o terta parte, selectata în urma unei licitatii - se va avea în vedere selectarea unui terte parti care are experienta si o capacitate dovedita de administrare a unor fonduri destinate finantarii de proiecte si programe. (Legea permite gestionarea fondurilor alocate activitatii de sponsorizare de catre o terta parte, împuternicita în acest sens de catre sponsor, în urma unei conventii care precizeaza termenii unei astfel de colaborari. Existenta acestei terte parti si interventia sa în procesul de sponsorizare se justifica prin expertiza oferita de aceasta si reducerea costurilor aferente procesului de sponsorizare).**

Note asupra reglementarilor OUG 159/1999 privind infiintarea Companiei Nationale Loteria Romana - S.A

HG 816/1994 privind organizarea si functionarea Regiei Autonome Loteria Nationala a fost abrogata recent de OUG nr.159/1999. Prin OUG⁴ nr. 159/1999 Regia Autonoma Loteria Nationala se transforma in Compania Nationala Loteria Nationala - S.A. Aceasta transformare aliniaza Loteria Nationala celorlate regii autonome restructurate (de ex. CONEL S.A), care continua sa apartina in totalitate statului, desi imbraca o forma juridica de societate comerciala, specifica unei economii de piata in care actionarul decide asupra proprietatii sale.

Art. 1 alin 2 din ordonanta sus mentionata stabileste ca Loteria Romana este persoana juridica romana, avand forma juridica de societate comerciala pe actiuni cu capital integral de stat, care se organizeaza si functioneaza in conformitate cu statutul prevazut in anexa care face parte integranta din prezenta ordonanta de urgenta.

Pe de alta parte Art.9 din Statutul LN, anexa la OUG prevede ca Adunarea generala a actionarilor este organul de conducere al Loteriei Romane care decide asupra activitatii acesteia si asupra politicii economice. Reprezentantii statului in adunarea generala a actionarilor sunt in numar de trei si sunt numiti prin ordin al ministrului finantelor. Mai mult, hotaririle AGA extraordinare nu sunt valabile decit daca a fost realizata o prezenta de trei patrimi din numarul total al membrilor; asa cum este conceputa legea la acest moment numarul total al membrilor AGA este de trei si nu poate fi schimbat decit prin intermediul unui act normativ cu putere egala.

Prin instituirea acestei forme juridice in cazul Loteriei Romane, asa cum este stabilita de OUG nr.159/1999, se creaza o situatie de anomalie:

In cadrul unei societati comerciale obisnuite, constituita conform dreptului comun si nu prin lege speciala, actionarii sunt cei care decid cu privire la orice tip de activitate a societatii si au drept de dispozitie cu privire la actiunile lor. In cazul LR, "actionarii" sunt statul, prin Ministerul Finantelor, care numeste trei actionari in AGA (aceasta este prima exceptie de la prevederile legii societatilor comerciale care stipuleza cerinta existentei a cel putin 5 actionari in AGA unei societati comerciale pe actiuni). Din exprimarea art.9 alin1 din Statut s-ar presupune ca alaturi de acestia trei mai exista si altii; pe de alta parte alti actionari nu mai pot fi, pentru ca LN este in integralitate in proprietatea statului, al carui singur reprezentant este Ministerul Finantelor care deja a numit, la rindul sau, reprezentantii sai.

Chiar in aceasta situatie, statul nu are prerogativele unui proprietar in conditiile dreptului comun. Membrii AGA sunt reprezentanti ai ministerului Finantelor, deci ai Guvernului. Prin urmare se presupune ca Guvernul este cel care poate decide cu privire la activitatea LR si ca tot el ar putea decide prin HG sa privatizeze sau sa scoata la vnzare niste actiuni (avind in vedere ca suntem in cazul unei societati comerciale pe actiuni). Dar tot OUG prevede in mod explicit ca modificarea formei

---

⁴ Ordonanta de urgenta privind infiintarea Companiei Nationale "Loteria Romana"- S.A. a fost publicata in Monitorul Oficial nr.515 din 25 octombrie 1999

juridice a Loteriei Romane se poate face doar prin lege; chiar in absenta unei astfel de dispozitii, tot ar fi fost imposibil ca o hotarare de guvern sa schimbe prevederile unei ordonante, care are aceeasi putere cu o lege emisa de Parlament.

Concluzia este ca in urma modificarii HG 816/1994 privind organizarea si functionarea R.A Loteria Nationala statutul acestei persoane juridice s-a schimbat doar formal, legiuitorul construind o fictiune juridica.

Spre deosebire de HG 816/1994, care prevedea ca scopul activitatii il constituie atragerea unei parti din disponibilitatile banesti ale populatiei, pe baza liberului consimtamint si a cointeresarii acesteia, in vederea crearii fondurilor necesare finantarii unor activitati sportive si a altor obiective de interes general, precum si a obtinerii de cistiguri individuale in numerar, obiecte, excursii, OUG 159/1999 renunta la a mai face referiri directe la activitatile sportive si se rezuma la a enunta ca LR desfasoara o activitate de interes public national in domeniul jocurilor de noroc, in scopul realizarii cadrului organizat pentru satisfacerea cererii naturale de joc in rindul populatiei si crearea fondurilor necesare finantarii obiectivelor de interes public national.

Aceeasi sintagma se regaseste si in exprimarea din art. 8 alin3 din OUG 159/1999 care stipuleaza ca profitul net va fi repartizat potrivit reglementarilor legale in vigoare si ca dividendele nete realizate se fac venit la bugetul de stat pentru finantarea obiectivelor de interes public national.

Redirectionarea scopului catre *obiective de interes public national* de la *obiective de interes general* ne face sa ne punem intrebarea care este diferenta intre cele doua sintagme. Impresia este de restringere a categoriilor de activitati ce pot fi finantate din fondurile LR. In masura in care termenul *general* putea contine o varietate de situatii cu o amploare teritoriala mai mare sau mai mica, termenul *national* ne face sa ne gindim numai la obiective strategice, de o mare amploare.

Pe de alta parte un principiu fundamental al constituirii bugetului national este acela al depersonalizarii sumelor intrate aici. In masura in care ordonanta prevede destinatia sumelor virate de la LR catre bugetul de stat, acest principiu nu mai este respectat. Alaturi de aceasta, ordonanta nu prevede nici o procedura prin care publicul ar avea cunostinta de modul in care aceste sume ar folosi la finantarea unor obiective de interes public national. Prin urmare textul art.8 alin3 nu face decit sa contribuie la formarea unei imagini frumoase, dar care nu are corespondent in realitate.

Prevederea din HG 816/1994 potrivit careia RA Loteria Nationala vireaza din incasarile realizate la sistemul de joc pronosport o cota de pina la 40% Ministerului Tineretului si Sportului - compartimentele de sport si Federatia Romana de Fotbal - pentru sustinerea miscarii sportive din tara noastra nu se mai regaseste in OUG 159/1999. Prin urmare activitatile sportive nu mai sunt favorizate fata de celelalte domenii de activitate sociala.

O prevedere noua este cea stipulata in art.9:

(1) Periodic Loteria Romana poate sa organizeze jocuri de noroc in scopul constituirii fondurilor necesare pentru actiuni si obiective cu caracter umanitar.

(2) Sumele deduse si varsate de Loteria Romana in conditiile alin. (1) sunt deductibile la stabilirea bazei de calcul al impozitului pe profit, iar modificarile rezultate nu vor influenta indicatorii de eficienta.

Punctele bune ale acestei prevederi constau in:

- instituirea explicita a posibilitatii de a organiza actiuni in vederea obtinerii de fonduri pentru obiective umanitare
- lipsa unui algoritm de distributie a sumelor rezultate din aceste jocuri
- faptul ca sumele obtinute in aceasta maniera sunt deductibile la stabilirea bazei de calcul al impozitului pe profit
- faptul ca modificarile rezultate nu influenteaza indicatorii de eficienta

Toate acestea pot contribui la dorinta reprezentantilor LR de a se implica mai mult in viata societatii civile.

Punctele slabe ale acestei prevederi sunt:

- referirea exclusiva la sfera activitatilor umanitare poate conduce la interpretarea ca alt tip de activitati nu mai poate fi desfasurat in vederea obtinerii de fonduri; o asemenea interpretare ni se pare totusi ca nu poate fi primita in conditiile in care scopul LR este mult mai larg definit
- lipsa altor algoritmului de distributie a sumelor rezultate poate conduce la extrema cealalta in care va ajunge un procent prea mic la cei carora le este destinat
- lipsa unor cereri de transparenta a unor asemenea activitati, inexistentia unor criterii de decizie a acestora si de administrare a lor sau macar anuntarea in lege a unor regulamente ulterioare care vor deveni publice, se vor intocmi de catre specialisti etc.

Schimbarile esentiale au intirziat sa apara. Actuala Loterie Romana continua sa functioneze pe baza acelorasi principii pe care functiona si Loteria Nationala. Ramine de vazut daca, in momentul trecerii prin Parlament se va schimba ceva sau nu din prevederile OUG 159/1999.

Nereglementarea foarte stricta, dublata de profesionalism si bune intentii din partea reprezentantilor LR poate contribui la realizarea unor obiective importante pentru sectorul neguvernamental. In egala masura, in lipsa unor actiuni concertate din partea aceluiasi sector si intr-un mediu dominat de coruptie, nereglementarea poate conduce la abuz nepedepsit si la esecul realizarii obiectivelor pentru care a fost constituita Loteria Romana.

ANEXA

1. LOTERIA NATIONALA A MARIII BRITANII

Administrarea fondului pentru organizatiile neguvernamentale

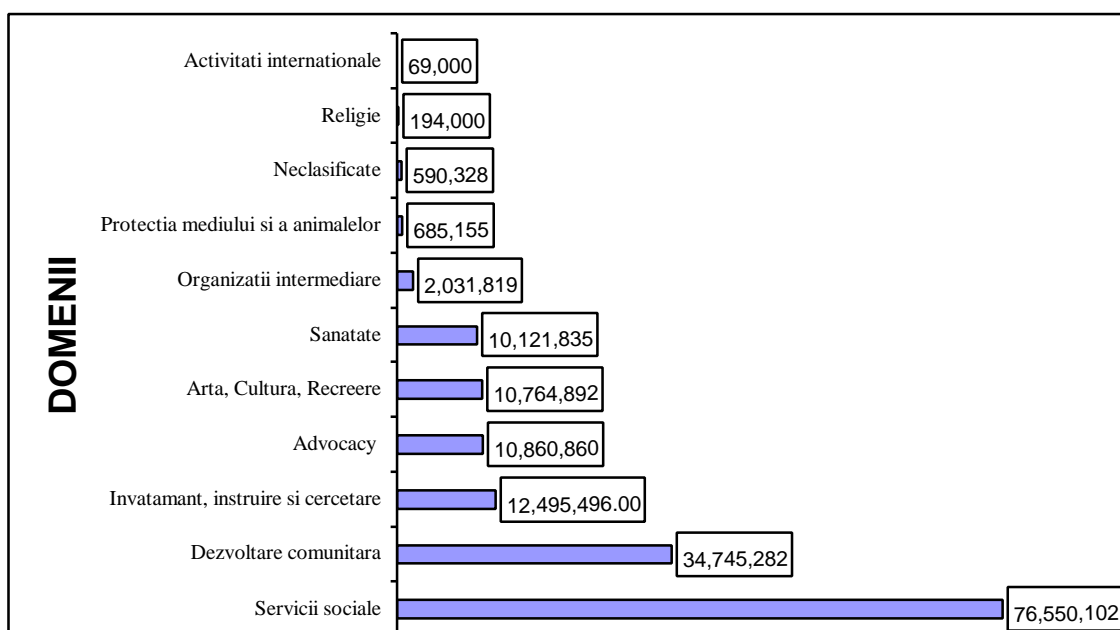
În cadrul primului program de finanțare, care a avut ca temă *saracia*, au fost alocate 160 milioane de lire. Fondurile au fost distribuite pentru Anglia, Tara Galilor, Scotia și Irlanda de Nord în funcție de densitatea populației și gradul de sărăcie. Bugetul a fost repartizat după cum urmează (sursa: Report and Accounts, 1995-1996, National Lottery Charities Board):

	VALOARE FINANTA RI (£)	NR. FINANTA RI (£)	% din total finantari (£)	FINANTA RI MAXIME (£)	FINANTA RI MINIME (£)	FINANTA RIMEDII (£)
Anglia	116.943.637	1808	73,5%	682.000	500	64.681
Tara Galilor	9.799.686	185	6,2%	427.000	500	52.971
Scotia	17.536.170	223	11%	666.177	600	78.893
Irlanda Nord	6.401.299	162	4%	255.020	522	39.514
UK	7.749.247	76	5%	600.000	1 000	101.964
Multy-country	595.730	6	0,3%	205.000	4 244	99.288
Total	159.082.769	2460	100%	(max.) 682.000	(min.)500	64.668

Un număr de 30 000 aplicații au fost expediate prin poșta. Cinsprezece mii de organizații au solicitat o sumă totală de 2,4 miliarde de lire, de cinsprezece ori suma alocată. Au fost acordate 2 460 de finanțări totalizând 160 milioane de lire.

Organizațiile active în domeniul serviciilor sociale au acumulat cele mai multe finanțări și aproape jumătate din fondurile totale⁵.

⁵ A se citi, de ex., în loc de 69,000- 69.000£

Grupurile beneficiare se înscriu în principal în categoria celor defavorizate, de la copiii, familii, la persoane cu handicap, femei sau refugiatii. Catre acestea s-a îndreptat o proportie de 65% din totalul finantarilor.

GRUPURI BENEFICIARE	VALOAREA CUMULATA A FINANTARILOR (£)
Nespecificate (...pentru beneficiul comunitar)	40.516.912
Copii	27.257.266
Persoane cu handicap	19.048.633
Familii	12.467.332
Femei	11.500.322
Pensionari	9.015.267
Altii	8.432.961
Persoane cu probleme de sanatate mintala	8.363.312
Bolnavi	5.690.261
Dependenti de droguri	5.620.526
Parinti singuri	4.088.965
Delicventi si familiile acestora	3.657.827
Refugiatii	2.068.048
Persoane cu tulburari de anxietate	765.072
Calatori	591.785
Minoritati sexuale	107.250

Obiectivul major si conditia generala pentru acordarea finantarilor - beneficiul comunitar, determina trecerea în plan secundar a tipurilor de recipienti ale acestor

sume. De exemplu, desi a cincea parte din veniturile destinate domeniilor specificate se îndreapta exclusiv catre organizatiile neguvernamentale, acestea sunt prezente în politica de finantare a celorlalte comisii prin proiecte care contribuie la satisfacerea intereselor comunitatii.

Anul financiar care s-a încheiat în martie 1997 este al doilea an de exploatare a Loteriei. În acest an vânzarile au atins cifra de 4,7 miliarde de lire. O suma în valoare de 1,5 miliarde lire a revenit celor cinci domenii si peste 600 milioane au fost platite guvernului sub forma de taxe. Profitul realizat de Camelot Group, de 46,8 milioane de lire reprezinta 0,99% din totalul vânzarilor. În medie, 28% din fondurile Loteriei Nationale sunt acordate domeniilor în fiecare saptamâna.

2. LOTERIA NATIONALA DIN AUSTRIA

Loteria Nationala din Austria "Osterreichische Lotterien Ges.m.b.H" este o întreprindere privata care functioneaza pe baza licentei primite de la Ministerul Federal de Finante. A fost înfiintata în 1986 la introducerea jocului "Lotto 6 din 45", preluând în acelasi timp si jocurile "TOTO" de la Agentia Guvernamentala "Osterreichische Glücksspielmonopolverwaltung". Dupa 31 Decembrie 1989, Loteria a mai preluat si jocurile "Brieflos", "Zahlenlotto 1-90", iar dupa 31 Mai 1990, jocul numit: "Osterreichische Klassenlotterie". Pe 27 Februarie 1995, Loteria Austriaca a lansat un nou joc denumit "Rubbellos".

Activitati de sponsorizare

Loteria Austriaca sprijina diverse proiecte din domeniul culturii, social si de protectia mediului si sport.

În anul 1997 cele mai importante proiecte sponsorizate au fost:

În domeniul social: - "Aktion Mensch" (în beneficiul persoanelor handicapate)

În domeniul cultural: - O expozitie speciala a Muzeului de Arte Frumoase
- Achizitionarea de catre Biblioteca Nationala a Austriei a casetei Împaratesei Elisabeta
- Festivalul Dunarii din Austria de jos

În domeniul sportului: - Maratonul de primavara din Viena
- Superliga de Baschet
- Festivalul hipic
- Liga nationala de Hockey pe gheata

În domeniul protectiei mediului:

- Proiectul WWF pentru protectia parcul national "Hohe Tauern"

LOTERIA NATIONALA DIN BELGIA

Loteria Nationala Belgiana este singura companie care organizeaza jocuri loteristice la scara întregului teritoriu national. Activitatea ei este reglementata de Legea din 6 iulie 1964. Fondurile Loteriei Nationale Belgiene sunt administrate de catre fundatia "Roi Boudoin".

Loteria Belgiana ofera ajutoare financiare sub doua forme: subventii si sponsorizari. Sectoarele în care loteria nationala intervine sub forma de subventii sunt definite prin lege

Subventiile sunt destinate organizatiilor neguvernamentale pentru a contribui la îndeplinirea scopurilor pe care acestea si le-au propus, iar sponsorizarile sunt acordate în vederea realizarea unor obiective generale, cum ar fi cele sportive, culturale etc.

Subventiile

Prin activitatile de subventionare se realizeaza repartizarea unei parti din veniturile Loteriei Nationale în folosul public pe baza unor decizii regale.

În conformitate cu legea din 22 iulie 1991, modificata prin legea din 21 dec. 1994, Regele hotaraste planul de repartizare a beneficiului Loteriei Nationale. Exista programe si beneficiari desemnati special, pe baza legii din 22 iulie 1991, cum ar fi Programul national de ajutor pentru dezvoltare, Fondul national pentru calamitati sau Fundatia "Roi Boudouin". O alta categorie de beneficiari este stabilita pe baza Hotarârii Regale din 24 ianuarie 1997 pentru finantarea unor scopuri publice.

Veniturile Loteriei Nationale în anul 1997 s-au fost în jur de 7.2 miliarde BEF, din care au fost sustinute si activitati din domeniul social, sportiv, cultural-stiintific dupa cum urmeaza:

- Cercetare stiintifica: 922 418 566 BEF
- Domeniul social: 574 418 113 BEF
- Domeniul cultural: 386 336 677 BEF
- Fonduri pentru sport: 380 489 692 BEF

Loteria Nationala Belgiana sustine in mod regulat organizatii si asociatii ca: "la Croix-Rouge de Belgique", "Kom op tegen Kanker", "Televie", "Levenslijn", Fondul National de Cercetare Stiintifica si altele.

Pe lângă cele mentionate mai sus, subventionarea are si câteva aspecte mai punctuale referindu-se la anumite probleme concrete ca, de exemplu:

- achizitionarea prin organizatia "De Vrienden van het Rubenshuis" din Anvers a unui tablou al pictorului P.P.Rubens intitulat "Portretul lui Anton van Dijk";

- finanțarea filmului artistic realizat de regizorul Chantal Ackerman intitulat "Un divan a New York";
- achiziționarea de către muzeul d'Ixelles din Bruxelles a unui afiș original al lui Henri de Toulouse-Lautrec, intitulat "Napoleon";
- finanțarea conferinței internaționale cu scopul interzicerii totale a minelor anti-persoană, organizată la Bruxelles.

Sponsorizarea

Redescoperirea potențialului publicitar a condus la o dezvoltare spectaculoasă a activității de sponsorizare în ultimii ani. Acest fenomen a avut impact și asupra Loteriei Naționale Belgiene și chiar dacă sumele alocate sponsorizărilor par puțin importante față de cele alocate prin subvenționare, totuși inițiativele sponsorizate sunt numeroase.

Pentru anul 1997 sponsorizările au fost destinate următoarelor domenii:

- ciclism
- automobilism
- atletism
- sporturi de sală
- fotbal
- literatură
- muzică
- rock
- jazz
- muzică clasică
- teatru
- folclor
- arte plastice
- cinematografie
- radiu și televiziune
- diferite evenimente

LOTERIA NAȚIONALĂ DIN NORVEGIA

Principala companie în domeniul loteristic este Norsk Tipping, fondată în 1946, având statutul de societate cu răspundere limitată și al căreia obiect de activitate îl constituia organizarea concursurilor de pronosticuri sportive.

În anul 1993 Norsk Tipping s-a transformat în societate cu capital integral de stat. În prezent ea organizează o gamă foarte largă de jocuri: loterii cu extragere de numere, concursuri de pronosticuri sportive, pariuri sportive în cota fixă, loterii de tip instant, jocuri de tip loterie asociate unor emisiuni televizate. Beneficiile generate de activitatea companiei Norsk Tipping sunt repartizate domeniilor artelor, cercetării științifice, sportului.

LOTERIA NATIONALA DIN SPANIA

Aceasta tara ocupa un loc cu totul aparte în domeniul loteristic, datorita îndelungatei traditii. Loteria Spaniola a fost infiintata în baza Decretului Regal din 30 septembrie 1673.

În forma actuala, activitatea loteristica a fost organizata prin Legea din 13 iunie 1982 si principalele amendamente care au urmat.

În Spania statul organizeaza loteriile de toate tipurile si concursurile de pronosticuri sportive. Acestea sunt administrate de catre guvern prin intermediul a doua companii de stat "Servicio Nacional de Loterias" (pentru loterii) si "Patronato de Aquestas Mutuas Deportivas Beneficias" (pentru pronosticuri sportive).

Veniturile generate de loteriile nationale sunt considerate ca resursa "ordinara" a bugetului national.

În mod ocazional veniturile unor trageri sunt alocate unor evenimente cu rezonanta deosebita cum au fost: Expozitia Mondiala de la Sevilla, Jocurile Olimpice de la Barcelona, aniversarea descoperirii Americii, actiuni ale Asociatiei Spaniole de Combatere a Cancerului, etc.

Supervizarea si controlul se realizeaza de catre o serie de institutii nationale, Ministerul de Interne, Comisia nationala pentru jocuri si pariuri si Brigada speciala de jocuri, ale caror eforturi au ca scop desfasurarea jocurilor de noroc în conditiile permise de lege, prevenirea fraudelor, detectarea si eliminarea activitatilor ilegale, precum si mentinerea standardelor morale si a ordinii publice.

LOTERIA NATIONALA DIN PORTUGALIA

Jocurile de noroc în Portugalia au fost monopol de stat înca din secolul al XVIII-lea, când monarhia a împuternicit institutia cu capital de stat (Santa Casa de Misericordia din Lisabona) sa organizeze activitati loteristice cu caracter caritabil.

În prezent Loteria organizeaza jocuri loteristice si concursuri de pronosticuri sportive.

Baza legislativa actuala este Decretul-Lege 40397 din 24 nov. 1995.

Profiturile sunt alocate dupa ucm urmeaza: 50% pentru sanatate si sport.